

EITAN A. HABERMAN איתן א. הברמן
ILAN AVINIR DOVEV אילן אבינר דובב
ELIAHU M. STERN אליהו מ. שטרן
NIR NACHUM ניר נחום
ASAF STERN אסף שטרן
MICHAL SCHOR, LL.M מיכל שור
NAAMA MORAG נעמה מורג
NETA BACHRACH נטע בכרך

הברמן, דובב, שטרן ושות'

משרד עורכי דין ונוטריונים

HABERMAN, DOVEV, STERN & Co.

Law office & Notaries

'בית מידות' רחוב ויצמן 51, תל-אביב, 62091
טלפון: 03 6958426 / פקס: 03 6962206 / 5
'MIDOT HOUSE', 51 WEIZMANN St. TEL-AVIV, 62091 ISRAEL
Email: office@hdslaw.co.il www.hdslaw.co.il

14 מאי, 2009 - כי אייר, תשס"ט

לכבוד
אגודת טכנאי השיניים בישראל
טרומפלדור 31,
תל-אביב 63425

גם בפקס 03-6297881

א.ג.,

הנדון: חוות דעת בדבר קבלת שירותי טכנאי שיניים מחו"ל ע"י רופא שיניים בישראל למתרפא בישראל

הסוגיה:

נתבקשתי לחוות דעתי האם רופא שיניים בישראל יכול לשכור את שירותיו של טכנאי שיניים מחוץ לישראל לשם ביצוע עבודות בישראל, בין אם הוא מעביר את העבודה בעצמו לחו"ל ובין אם הוא מעביר את העבודה לרופא אחר שמרכז הנושא, והוא שמעביר את העבודה לביצוע בחו"ל. כלומר, מה עמדתו של החוק בישראל ביתס לניסיון להעביר לחו"ל ביצוע עבודות טכנאות שיניים של מתרפאים מישראל, כשעבודת הרופא מבוצעת בישראל והמתרפא מצוי בישראל.

ניתוח משפטי:

לצורך הדיון בנושא בדקנו את החוק והפסיקה בישראל ולהלן חוות דעתנו בנושא, המשקפת למיטב הבנתנו את הוראות החוק נכון ליום מתן חוות הדעת, כאשר יובהר כי איננו אחראים לבחינת תקפותה של חוות הדעת בחלוף זמן לאחר מועד עריכתה.

סעיף 1 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), תשל"ט 1979, קובע כדלקמן:

"טכנאי שיניים" – מי שמכין, על פי הוראותיו של מורשה לריפוי שיניים, תותבות או התקנים לשיניים;"

טכנאי השיניים הינו בעל מקצוע פרא – רפואי, שהינו מקצוע עזר לעוסק ברפואה. עיסוק זה דורש שיקול דעת ומיומנות מקצועית, ומוסדר, בין היתר, בתקנות רופאי השיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה), התשמ"ו – 1986. בדין הסדיר הרגולטור את העיסוק בתחום זה בגדר הפיקוח הרפואי על השרות הניתן לציבור בישראל.

סעיף 46 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), תשל"ט 1979 קובע כדלקמן:

"46. קשרי שיתוף עם מי שאינו מורשה.

מורשה לריפוי שיניים המתקשר קשרי חבר או קשרי שותפות לעיסוק בריפוי שיניים עם אדם שאינו מורשה לכך, או המסייע לאדם שאינו מורשה לכך לבצע כל פעולה של עיסוק בריפוי שיניים הדורשת שיקול דעת או מיומנות מקצועיים – למעט פעולה של שיננית הפועלת לפי סעיף 5 – יראוהו לענין סעיף 45 כאשם בהתנהגות שאינה הולמת את המקצוע."

מהוראות החוק המוזכרות לעיל עולה, כי לרופא השיניים מותר ליצור שיתוף פעולה מקצועי רק עם מורשים לכך על פי החוק. אשר לעבודת טכנאות שיניים, אזי תקנות רופאי השיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה), התשמ"ו – 1986 הסדירו לענין זה את העבודה של טכנאי השיניים בישראל, הקובעת מיהו המורשה לעסוק כטכנאי שיניים, ומכאן כי התקשרות מכל סוג שהוא של רופא שיניים לצרכי עבודת טכנאות, חייבת להיות רק עם טכנאי העונה על דרישות החוק האמור.

עולה כי טכנאי שיניים מחוץ לישראל, שאינו מורשה עפ"י החוק הישראלי לעסוק בטכנאות שיניים וליתן שירותי טכנאי שיניים לרופא שיניים, אינו עונה לדרישות הסעיף, היות ואינו מורשה לעסוק כטכנאי שיניים על פי החוק בישראל, כאשר ממילא אף לא ידועה מיומנותו/או הסמכתו.

לענייננו זה ניתן להקיש גם מחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיק השקעות, התשנ"ה-1995.

ביום 21 בינואר 2008 התפרסמה הודעה לעיתונות מטעם משרד האוצר - דוברות והסברה, לפיה שר האוצר אישר לחברות ניהול תיקים גדולות הרשומות ומפוקחות במדינות מסוימות להציע את שירותיהן ללקוחות בישראל מבלי שתחול עליהן חובת רישוי.

היתר זה נדרש מאחר וחוק הייעוץ, כמו כל הסדר חוקי של הרגולטורים, הינו הסדר בעל אופי טריטוריאלי, החל על הנעשה בישראל, ולכן הוא חל על כל מתן שירות בישראל. פועל יוצא הוא, כי החוק האמור אסר על מתן ייעוץ בישראל, ולא ניתן היה לעקוף אותו על ידי מתן הייעוץ בפקס, דואר או טלפון מחו"ל על ידי מי שאינו עונה על דרישות החוק. ואם בנושא השקעת כספים היה צורך באישור שכזה כל שכן באיסור הנוגע למתן שירות רפואי ולבריאות הציבור.

טכנאי שיניים המספק בישראל או לשימוש בישראל, מוצר הנכנס בגדר העבודות המוסדרות ומוגדרות בגדר החוק ובגדר תקנות רופאי השיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה), התשמ"ו-1986, חייב להיות בעל רישיון עיסוק בישראל על פי תקנות רופאי השיניים. חובה זו חלה ביחס לכל עבודה המתבצעת עבור אדם המצוי בישראל, ולא ניתן לעקוף הגבלה זו במסירת ביצוע העבודה למי שהוא שנמצא מחוץ למדינה, תוך שהמוצר עצמו יסופק ויותקן לאחר מכן בישראל.

אם נחזור לדוגמא בענין יעוץ השקעות, הרי ששם נקבע כי כל מתן שירות למי שנמצא בישראל נכנס לגדר החוק ומצריך רישיון ישראלי, אף אם נותן השרות עצמו נמצא מחוץ לישראל, זאת כאשר מקבל השרות מצוי בישראל - כאמור, אותו הדין חל גם לגבי טכנאי שיניים.

ומהדוגמא לפרט, במקרה כאן, המשרד האחראי על בריאות הציבור, כמו גם על רופאי השיניים המבצעים עבודות בפי הציבור, הינו משרד הבריאות. משרד זה אחראי גם על הפיקוח של התקנת אביזרים שהוכנו על ידי טכנאי השיניים למטרת הכנסתם לפיו של המתרפא. משרד זה הסדיר, מכוח סמכותו על פי חוק – פקודת רופאי השיניים - את נושא הפיקוח והרגולציה על רפואת שיניים והנלווה לה, כולל על עבודת טכנאי השיניים.

תחולת חקיקה הינה טריטוריאלית, וחלה על מתרפא המצוי בישראל. המחוקק ביקש להגן על המטופל ולקבוע סטנדרט של טיפול ונהלים כלפי מי שמטופל בישראל. לא ניתן לעקוף תחולה זו, על ידי מסירת ביצוע העבודה הטכנית לידי מי שאינו מוסמך על פי דיני מדינת ישראל - בין אם אותו גורם שאינו מוסמך על פי דיני מדינת ישראל יבצע את העבודה בארץ ובין אם יבצע את העבודה בחו"ל מי שאינו מוסמך לבצע את העבודה הזו בהתאם לחוק הישראלי - קרי, מי שאין לו רישיון של טכנאי שיניים בישראל - אינו יכול לבצע עבודת טכנאות שיניים עבור טיפול שנעשה בישראל. הוראות החוק קובעות כי מתן שירות למתרפא המצוי בישראל, עליו רוצה וחייב הרגולטור להגן, ייעשו רק על ידי טכנאי שיניים בעל הסמכה בישראל.

מבחינה נורמטיבית אף אין להתיר עקיפת איסור זה על ידי מצב שנותן השרות מצוי בחו"ל ומבצע שם את שאסור לו לבצע בישראל.

כך לגבי כל עניין הדורש רישוי ישראלי והמתייחס למקבל השירות המצוי שישראל, בכלל, וכך כלפי מי שנותן טיפול/עבודה של טכנאות שיניים, בפרט.

המטרה העומדת מול עיני המחוקק והרגולטור הפועל מכוחו, היא שמירה על הציבור, ולא ניתן לעקוף חובה ואחריות זו, על ידי מסירת ביצוע העבודה לעובד לא מורשה שנמצא בחו"ל כאשר הלקוח נמצא בארץ.

בפרשת שלחין בבית המשפט העליון ע"פ 726/78 יעקב שלחין נ' מדינת ישראל, פ"ד ל (2), 1979 701 נאמר:

*"...אין מניעה שכל אדם יטפל בחולים, כל עוד מתבצעת העבודה
תחת פיקוחו הישיר של רופא מורשה..."*

אף אם נניח כי במקרה של פיקוח ישיר על ידי הרופא, יכול היה הרופא לבצע את העבודה על ידי מי שאינו מוסמך לבצעה בישראל (וכאמור לעיל, אין הדבר נכון), הכיצד יכול רופא בישראל לפקח באופן ישיר על עבודתו של טכנאי שיניים שלא נמצא בישראל, בעיקר כזה שאינו מורשה על ידי החוק הישראלי, קרי שיכולתו ומקצועיותו לא נבדקו על ידי הרגולטור הישראלי.

לפי פסק-הדין בעניין שלחין על הרופא להיות משוכנע כי בעל המקצוע הפרא-רפואי יודע לבצע הוראותיו כהלכה, כלומר שידוע לו כי הוא מומחה במקצועו, ובמקרה שלנו מורשה לעסוק בכך על פי חוקי ישראל.

בישראל קובע ההסדר החוקי, מיהו טכנאי שיניים ומה ההכשרה המתאימה אותה צריך לקבל כדי שזה יהיה זכאי לקבל רישיון עיסוק שיתיר לו לבצע עבודות דנטאליות לציבור המתרפאים בישראל. מי שמקבל רישיון שכזה, מטבע הדברים, הוא מי שהוכרה יכולתו וכשירותו לעסוק במקצועו. אדם שכזה, ורק כזה, רשאי לבצע עבודות טכנאות שיניים בישראל.

ועוד, כפי שאסור ליבא לארץ ציוד או כלי רכב אשר אינם עומדים בתקן הישראלי, אפילו אם אותו ציוד או רכב חוקיים ומותרים לשימוש במדינת היצור שלהם או במדינה אחרת, כך אין לאפשר כניסה לארץ של עבודה ומוצרים המתויבים בייצור על פי כללי רישוי ו/או פיקוח ישראלי.

מסקנות :

לאור זאת לא מתיישב המצב של מסירת עבודה לביצוע בחו"ל, עם הוראות המחוקק, כי מתרפא בישראל לא יקבל טיפול רפואי מבעל מקצוע שאינו עונה על הדרישות בחוק בעניין.

רופא שיניים עובד בישראל על פי רישוי של משרד הבריאות מכוח פקודת רופאי השיניים. כאשר רופא שכזה נזקק לעבודה ולשירות של טכנאי שיניים, מוסדר מעמדו של אותו טכנאי בגדר תקנות רופאי השיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה). תקנות אלו אינן מכירות במי שאין לו רישיון מהרגולטור הישראלי לעבוד כטכנאי שיניים.

פועל יוצא של קיומו של הסדר רגולטורי, הקובע מי המוסמך לספק עבודת טכנאות שיניים בישראל, מהווה מחסום אקטיבי לאפשרות לקבל שירותים כאלה, לצורך טיפול המטופל בישראל, ממי שאין

לו רישיון לעסוק במקצוע טכנאות השיניים בישראל. לא ניתן לעקוף חובה חוקית זו על ידי מסירת העבודה למי שאינו מוכר בחוק בישראל.

יתרה מכך, לטעמנו, אף אם היתה העבודה נמסרת לביצוע בחו"ל למי שיש לו רישיון ישראלי לעסוק בטכנאות שיניים, גם אז הדבר אסור לביצוע, שכן אין אפשרות פיקוח על עבודתו על ידי הרשויות בישראל, וממילא הרישיון לעסוק בטכנאות שיניים, הניתן בישראל, חל על עבודות הנעשות ומבוצעות בישראל בלבד.

כפי שלעו"ד ישראלי, רופא ישראלי, או אפילו טכנאי שיניים ישראלי - אין סמכות לעבוד בחו"ל ללא קבלת רישיון מקומי מתאים, מאותה מדינה, אפילו השרות שם ניתן לישראלי שמצוי שם - כך גם לעו"ד, רופא או טכנאי שיניים זרים אין סמכות לבצע עבודה בישראל או עבודה שישתמשו בה בישראל אם אין להם רישיון ישראלי.

מכאן עולה מסקנתנו שמסירת עבודה טכנית בטכנאות שיניים - שהינו מקצוע שהעבודה בו יוחדה על פי חוק רק לטכנאי שיניים מורשה בישראל - לביצוע בחו"ל על מנת שהתוצר שלה יוחזר לישראל וישתמשו בו במסגרת טיפול שניתן בישראל, אסורה על פי חוקי המדינה, זאת מאחר ואין לאותו טכנאי שיניים רישיון ישראלי לביצוע עבודת טכנאות שיניים, שתותקן בסופו של תהליך בפיו של מתרפא בישראל.

כל שיעשה כך עובר על החוק והדין בישראל, ומפר חיובים על פקודת רופאי השיניים, נוסח חדש על כל שמשמע מכך.

הנני לאשר כי אין לי עניין אישי בתוצאות חוות דעתי זו, ואני ער לכך שהנכם עומדים לפעול על פי חוות דעת זו נגד רופאים מפריס, לרבות ביצוע פניה למשרד הבריאות, המחלקה לבריאות השן, להפעלת המכתב בנושא זה על פי הנובע מחוות דעתי זו.

בכבוד רב ובברכה,

אליהו שטרן, עו"ד ונוטריון

